

Bir resim yaptım; bacasında dumanı tüten, farklı hayatların yaşandığı birden fazla ev resmi. Kırmızı çatılı, çatlak duvarlı, eskimiş oluklu, kırılmış camı kartonla kapatılmış yokluğun yaşandığı gecekondular. Dar sokaklı, Arnavut kaldırımli kenar mahalleler.

Penceresinden süzülen ışıkla birlikte misafir oldum. Çatlamış duvarında siyah beyaz fotoğraflar, eskimiş, tüten bir soba ve ısınmak için birbirine sokulmuş çocuklar. Fokurdayan çaydanlığın sesini bastıran bir radyo ve radyoda Fahriye Abla şiirini okuyan kadife sesli spiker.

Tam da şairin dediği gibi; hava keskin bir kömür kokuyla dolar, Kapanırdı daha gün batmadan kapılar...

...

Kadife sesli spikerin okuduğu şiir, Kezban'ı duvardaki prize sıkıştırılmış, ucu yırtık siyah beyaz fotoğraftaki annesinin bakışlarıyla göz göze getirmiş; annesinin sevecen, yorgun ve mağrur mavi gözleri derine, en derine daldırmıştı.

Takvim 20 Kasım 1970'i gösteriyordu. Pencereden yansıyan gün ışığıyla birlikte mutfaktan gelen yumurta, sıcak ekmek ve süt kokusu Kezban'ı yatağından kaldırmaya yetmişti. Saat 6'yı 5 geçiyordu. Evden çıkması için tam bir saati vardı. Kalkmak için yatağında doğruldu. Terliğini ayağına geçirme mücadelesi içerisinde bastığı toprak zemin içini ürpertmişti. Ne çabuk soğudu bu havalar ki diye kendi kendine hayıflanırken bir taraftan da aceleyle üstünü giymeye çalışıyordu.

Yılların eskitemediği anneannesinden kalma ahşap fırçayla saçlarını taradı. Son kez aynaya baktı ve kapağıya yöneldi. Tam çıkmak için kapıyı açmıştı ki annesinin mavi gözleriyle karşılaştı.

- Günaydın anneciğim
- Günaydın kızım, ben de tam seni uyandırmak için gelmiştim.
- Bilmez miyim anacım sıcak ekmeğinin ve sütün kokusu odayı şenlendirdi. Anlaşılan bugün yine erken kalkıp ocağı yakmışsın ki kokular tüm evi sardı, diye söyleyip annesinin boynuna bir öpücük kondurdu.

Birlikte mutfağa geçtiler ve hazır olan yer sofrasına oturdular. Sofrada oturmuş gelmelerini bekleyen babasına takılmadan duramayan Kezban;

- Günaydın keltoşum, müsaade et şu kel kafacığından öpeyim, diye zorla adamı öpmeye çalıştı.

Kızının hareketi aslında hoşuna gidiyordu Cevat'ın, her ne kadar elinin tersiyle itirmeye çalışıp kendini geriye doğru çekse de bıyık altından gülümsüyordu yaptıklarına.

Tatlı şakalaşmalarla kahvaltılarını yaptıktan sonra Kezban anne ve babasıyla vedalaşıp köy kahvesinin önünden kalkacak olan minibüse doğru yol aldı. Giderken çoban köpeği karabaşla karşılaşmış başını okşadıktan sonra, ona da el sallayıp gülümseyerek devam etti. Kahvenin önüne vardığında, oranın müdavimi olan köyün yaşlılarından Osman ve Kazım amcağı görüp;

- Sabah sabah yine mi buradasınız, daha kargalar kahvaltısını bile yapmadı. Yoksa dün gece eve gitmeyi mi unuttunuz, evden mi kovulduunuz deyin bakim hele, diye söyleyip başladı kıkırdamaya.

Osman Amca bastonunu göstererek,

- Gelirsem bacaklarını kırarım Kezban, sen get bakim mektebine. Sanki okuyup da ne olacaksa kız haliyle. Didim ben bu Cevat'a kızlar okur mu ver bi kocaya diye. Emme dinlemedi. Dinliyeydi beni böyle fingirder miydi bu...

Kezban yüzünde alaycı bir tebessüm ile söylenenlere aldırmadan minibüse bindi ve hareket etmesi için diğer yolcularla birlikte şoförü beklemeye başladı. Minibüsün önünde cama dayalı Boğazlıyan yazan levha her zaman komiğine gitmişti. Zaten köyün tek arabasıydı ve gittiği tek yer vardı o da Boğazlıyan kasabasıydı. Köyünü, Yazıkışla'yı çok severdi fakat ne kasabayı ne de bağlı buldukları vilayet olan Yozgat'ı bir türlü sevememişti. İlkokulu köyde, ortaokul ve liseyi kasabada okumak zorunda kalmıştı ve hayali, öğretmen okulunu Ankara'da okumaktı. Köyde okula giden tek kız kendisiydi ve bu sene lise ikinci sınıfta okumaya başlamıştı. Okumayı çok seviyordu. Öğretmen olup, köylerde okumak isteyen, okutturulmayan tüm kız çocuklarının umudu olacaktı. Hayalleri aklına geldikçe ve bu arabaya her bindiğinde ne kadar şanslı olduğunu düşünür, gözlerini kapatıp derin bir nefes alarak anne ve babasına teşekkür ederdi.

Şoför Hasan gelip “Hazır mısınız ahali hayde Bismillah” deyip kontağı çevirdi. Araba uzun bir boğulma sesinin ardından sonunda hareket edebildi. Köyden uzaklaşıp kasabanın yoluna girdiklerinde başını cama yapıştıran ahşap çatal kapılı, penceresi mavi çerçeveli evlerini izlemeye başladı. İki katlı olan evlerinin alt katında hayvanlar, üst katında kendileri yaşardı. Köyün en güzel evi bizim derdi hep. Camın önünde bulunan teneke kutulara dikilmiş beyaz, pembe, kırmızı sardunyalı, çatal kapı-

nın hemen girişindeki minik sarı çiçekleri olan sarmaşığı seyredip ne zaman bu kadar büyüdü ki bu sarmaşık diye düşündü. Daha dikeli 5 yıl olmuştu. ilkokulu bitirdiğinde babası Kezban'a bu sarmaşığın fidesini hediye etmiş ve birlikte dikip can suyunu vermişlerdi.

Kendisinin can suyu ise okuluydu. Anne, babasının ne ümitlerle, zorluklarla okula gönderdiklerini biliyordu. Geçim kaynakları, hayvanlar ve tarladan çıkan mahsuldü. Dört keçi, iki inek, bir buzağı ve iki beyaz atları vardı. Bir de bir kümes dolusu tavuk. Aynur ile Cevat sabahın alaca karanlığında kalkıp hayvanlarla ilgilenir, Kezban'ı okula gönderdikten sonra, atları arabaya koşup gıcırdaya gıcırdaya tarlanın yolunu tutarlardı. At arabası eskidi, gıcırdayan yayları, bozuk aksamıyla çok sesli bir koro gibiydi fakat işlerini görüyordu. Kezban yaz tatillerinde anne ve babasının sağ koluydu. Cevat ile Aynur'un başka çocukları olmamıştı Kezban tek çocuktu, onu da erkek gibi yetiştirmişlerdi. Tarlada, tapanda okulda başarısına diyecek yoktu. Ot biçmeyi, bağ bahçe işlerini, hayvan yetiştirmeyi çok iyi bilirdi. Eskimiş çorapları ellerine geçirip öyle mercimek, nohut yoları ki köyde kimse hızına yetişemezdi. Öyleki onu tanıyan tüm kızlar Kezban'dan kıskançlıkla söz ederdi. Kış geldiğinde ise ona ders çalışmak dışında başka işle uğraşmak yasaktı. Yapması gereken sadece hayallerine giden yolda ilerlemektir.

Kezban ve ailesi köy halkının fesatlık peşinde olduğunu, sürekli kendilerini çektiirdiklerini bilirdi. Arkalarından demediklerini bırakmaz, ucu iftiraya varan asılsız laflar söyleyecek kadar da acımasız olurlardı. Kezban'ın okula gitmesi herkesin derdi olmuştu. Köylü sadece erkek çocuklarını okula gönderir, kızları ya hiç ya da ortaokula kadar okutup on beşinde kocaya verirdi. İnsanların asıl kıskançlığı bu ailenin hayat mücadelesi ve çektiikleri yokluk içinde yaşadıkları mutluluktu. Kezban tüm bunları çok iyi görebiliyordu. Buna rağmen kulaklarını kapatıp sınırsız derslerine asılarak anne, babasını rahat ettireceği günü hayal ediyordu ki birden arabanın ani freni ile öne doğru savruldu.

Minibüstekiler;

- Ne oluyor Hasan ne biçim araba kullanıyorsun, canına mı susadın lan sen, diye söyleyip seslerini yükselttiler yükseltmesine de duyan kimse olmadı.

Şoför Hasan söylenenler sanki başkasına deniliyormuş gibi aldırmandan insanları ayran ederek yoluna devam edip kasabaya vardı.

Bugün de sağ salim geldiklerine şükreden Kezban minibüsten inip tam okulun yoluna sapacakken defterinin bittiğini, yeni bir defter alması gerektiğini anımsayıp yolunu değiştirdi. Rağıp amcanın bakkalı okulun arkasındaki sokağın sonundaydı. Küçük, salaş ve karanlık bir bakkaldı. Her ne kadar bayat bisküvileri olsa da Rağıp Amca güler yüzlü, dünya tatlısı biriydi. Okula yakın olması sebebiyle çocukların ihtiyaç duyduğu pek çok şeyi bulabildikleri, ilk yardım çantası gibiydi Bizim Bakkal.

Kezban Rağıp Amca ile sohbet etmeyi çok severdi. Bir keresinde kendisine "Bak kızım Kezban sen akıllı bir kızsın, sakın mücadelenden vazgeçme, anne ve babanın emeğini boşa çıkarma. Bizler yokluk içinde büyüdük, okul yüzü görmedik. Bu veresiye defterini bile zar zor tutuyorum, okuma desen çat pat. Sizleri gördükçe imreniyorum keşke ben de okuyabilseydim büyük adam olabilseydim diye, ama olmadı. Sahip olduklarına sınırsız sarıl emi." diye söylemişti.

Aklında alacağı defter, yüzünde gülümseme tam birkaç adım atmıştı ki ne olduğunu anlayamadığı bir karanlıkta çırpırırken buldu kendini...

...

Avazı çıktığı kadar "Anne, anne örümcek, hem de kocaman" diye bağırarak Aynur ve Cevat'ın sesi, Kezban'ı daldığı fotoğraftan, çırpındığı karanlıktan çıkarıp odaya getirmişti.

Çocuklar annelerinin gözünden inen yaşı görünce, şaşkın bir şekilde birbirlerine baka kaldılar. Kezban, tıpkı annesi gibi mağrur bir gülümsemeyle ayağa kalkıp, çocukların başını okşadıktan sonra sobaya bir odun daha atıp odadan dışarı çıktı.

Kadife sesli spikerin sesi gittikçe derinleşip kaybolmaya başladı.

Eviniz kutu gibi bir küçücük evdi,

Sarmaşıklerle balkonu örtük bir evdi;

Güneşin batmasına yakın saatlerde

Ykanırdı gölgesi kuytu bir dereye.

Yaz, kış yeşil bir saksı ıtır pencerede;

Bahçende akasyalar açardı baharlarla.

Ne şirin komşumuzdun sen, Fahriye abla!